

tor.

Redan vid klockan 2-tiden eftermiddagen hade folk börjat strömma in på Gustaf Adolfs torg, som så småningom fylldes med folk. Gadt om utrymme hade dock hela tiden funnits å torgets norra och östra sida. Vid olika tillfällen hade folk i ordnade tåg inkommit på torget. Folkmassorna hade af de å torget talrikt utposterade polis-
 mens erhållit uppmaningar att cirkulera. I allmänhet hade dock folket icke ställt sig dessa tilläggelser till efter-

Ons-

13 juni

7.

Tisdagen den 5 juni 1917 klockan 1 i närheten af denna stora folkemångd packat sig samman. Redan tidigt hade Norrebro afspärrats för trafik af den då postulerande polis- och militärskyddet. Från folkmassorna i Riksdagens andra kammare besvara vissa hade hela tiden gläpord tillkallats polis- och militärskyddet af två kammarens ledamöter framställda svordomar och hotfulla yttranden ideligen haglat öfver dem. I den mån tiden framskridit, hade folkmassans hållning bli här af kunde antagas, att demonstrationer allt allt mer hotande. Höga rop såsom: "framåt bara", "nu skulle förekomma, hade från polismyndig- storma vi brän" hade vid flera tillfällen förnummits. Särskildt hade folkets hållning varit hotande, då spårvagnarna der till förhindrande dels af att Riks- A vagnarna 2 och 5 passerat torget. Sålunda hade kontakt- dagens förhandlingar blefvo störda, dels byglarna på spårvagnarna dragits ned, hvarigenom vagnarna ock af att ordningen och säkerheten stör- bringats till stopp. Skräk och tjut samt hvisslingar hade des. Sålunda hade polisens utbeord- höjts från folkmassan som trängt fram allt närmare och när- rats för att afstänga planen framför Riks- mare poliskedjan vid Norrebro. De oväsendet allt mer till- dagshuset samt för att förhindra, att tagit samt folkmassan trote utprepade tilläggelser icke folkmassor där samlades. Särskildt hade nat förmås till tyttnad och att draga sig undan bron och delbara närhet, hade klockan mellan 3 och 3.30 af polis- ett flertal polismän jämte militär för till huset och till fot förut den på östra hälften af torg- att hindra folkmassor att tränga in på stående folkmassan fösta tillbaka i riktning mot Arsenal- Norrebro. Dessutom hade ett stort antal getan och Kungl. Operan. Medan den ridande polisstyrkan polismän utposterats å Gustaf Adolfs torg varit sysselsatt härmed, hade från folkmassorna å torgets för att där hålla eventuellt anryckande västra hälft hörts uppmaningar att storma bron, samtida folkmassor i cirkulation, hvarjämte, för hvarmed det närmast bron stående folket sträckt upp armar att hindra att allt för mycket folk sam- och hukat sig ned såsom för att taga sats samt rusat fram- lades å torget, poliskedjor anbringats några steg mot poliskedjan, allt under rop: "nu storma vi bland annat å till torget utmynnande ga- "framåt bara". De vid bron stående polis- och militärskyddet hade dock

Colmberg, Harry Ferdinand Kon-

stantin.

tor.

Redan vid klockan 2-tiden eftermiddagen hade folk börjat strömma in på Gustaf Adolfs torg, som så småningom fylldes med folk. Godt om utrymme hade dock hela tiden funnits å torgets norra och östra sida. Vid olika tillfällen hade folk i ordnade tåg inkommit på torget. Folkmassorna hade af de å torget talrikt utposterade polismännen erhållit uppmaningar att cirkulera. I allmänhet hade dock folket icke ställt sig dessa tillsägelser till efterrättelse, utan i stället trängt fram mot Norrbro, så att i närheten af denna stora folkekaror packat sig samman. Redan tidigt hade Norrbro afspärrats för trafik af den där posterande polis- och militärstyrkan. Från folkmassorna hade hela tiden glåpord tillkastats polismännen, hvarjämte svordomar och hotfulla yttranden ideligen haglat öfver dem. I den mån tiden framskridit, hade folkmassans hållning blivit allt mer hotande. Höga rop såsom: "framåt bara", "nu storma vi bron" hade vid flera tillfällen förnummits. Särskildt hade folkets hållning varit hotande, då spårvagnarna å linierna 3 och 5 passerat torget. Sålunda hade kontaktbyglarna på spårvagnarna dragits ned, hvarigenom vagnarna bringats till stopp. Skrän och tjut samt hvisslingar hade höjts från folkmassan som trängt fram allt närmare och närmare poliskedjan vid Norrbro. Då oväsendet allt mer tilltagit samt folkmassan trots upprepade tillsägelser icke kommit förmås till tystnad och att draga sig undan brons omedelbara närhet, hade klockan mellan 3 och 3.30 af polismännen till häst och till fot först den på östra hälften af torget stående folkmassan fösts tillbaka i riktning mot Arsenalgatan och Kungl. Operan. Medan den ridande polisstyrkan varit sysselsatt härmed, hade från folkmängden å torgets västra hälft hörts uppmaningar att storma bron, samtidigt hvarmed det närmast bron stående folket sträckt upp armarna och hukat sig ned såsom för att taga sats samt rusat fram några steg mot poliskedjan, allt under rop: "nu storma vi", "framåt bara". De vid bron stående polismännen hade ögon-

blicket därpå dragit sablarna samt drifvit tillbaka folket. Strax därefter hade ryttarna kommit till hjälp samt folket drifvits ned mot Strömgatan och upp mot Fredsgatan. Torget hade därefter så småningom rensats från folkmassorna. Härunder hade ett flertal stenar kastats mot polismännen samt folket uppträdt synnerligen trotsigt och tredskande mot polisen. Det hade också dröjt ganska länge innan lugnet och ordningen blifvit återställda.

Sedan Norrebro under förenämnda omständigheter afstängts vid Gustaf Adolfs torg och under det polismän haft fullt arbete med att hålla folket undan från spårvägsspårren, så att spårvägstrafiken kunde uppehållas öfver torget, anhölls klockan strax efter 3 å torget i närheten af statyn modellenickaren Harry Ferdinand Konstantin Holmberg af konstaplarna n:o 326 Johan Georg Valdemar Johansson och n:o 353 Karl Oskar Hedman samt infördes först å polisens vaktstation i n:o 4 Myntgatan och något senare å detektivstationen.

Vid med Holmberg å vaktstationen företagen kroppsrens-sakan af förenämnda konstaplarna Johansson och Hedman, påträffades i en af hans rockfickor en flat, skarp sten.

Konstaplarna Johansson och Hedman hafva rapporterat, att de anhållit Holmberg å Gustaf Adolfs torg vid förut nämnd tid på anmodan af ridande konstapeln n:o 47 Sven Dahlkvist, hvilken till Johansson och Hedman uppgifvit, att Holmberg kastat sten mot polisen, hvilket emellertid hvarken Johansson eller Hedman sett. Vidare rapporterade Johansson och Hedman, att Holmberg i detsamma Dahlkvist utpekad honom under yttrande "den där med hvita hatten", tagit af sig hatten och sprungit undan några steg samt trängt in ett stycke bland folket, men hade de snart nog fått fatt i honom. Än vidare rapporterade Johansson och Hedman, att folkmängden, hvad de hade sig känt, vid Holmbergs anhållande ännu icke öfvergått till annat våld mot polismännen, samt att polismännen hittills icke uppmärksammat folkmängden att skingra sig, utan endast hållit på med att hålla spårvägsspårren torgt mellan folkmängden och polisen, som

bron. Härvid hade Dahlkvist iakttagit förbannade Holmberg fria och få folket på torget att cirkulera. Folkmängden hade emellertid visat sig trotsig samt skränat och fört oljud.

Förenämnde ridande konstapeln n:o 47 Sven Dahlkvist har rapporterat följande.

Klockan mellan 1 och 2 den 5 dennes hade han fått order att från Arffurstens palats, hvarest en del af ryttariet tidigare samlats, rida ut till Norrebro. Samtidigt med Dahlkvist hade tre andra ryttare ridit ut. De hade först afvisat en del folk, som kommit in på Norrebro framför Riksdagshuset. Sedermera hade de ställt upp sig vid norra ändan af Norrebro. Redan då Dahlkvist ridit ut hade det varit mycket folk på torget, och folkhopen hade vid åsynen af ryttarna börjat skräsa och hufsla. Glåpord hade äfven höjts mot dem från folkhopen. Folkmängden hade ökat allt mer och mer, så att torget åtminstone å södra och västra sidorna blifvit fullpackat. Polismän till fot hade haft all möda att hålla folkmängden undan från spårvägsspåren, så att spårvagnarna kunnat passera öfver torget. Särskildt på västra sidan af torget nedåt Strömgatan hade folket packat sig omkring spårvagnarna, som i följd däraf till en del måst stanna. Dahlkvist hade emellertid icke iakttagit, hurvida folket vidtagit någon särskild åtgärd för att bringa vagnarna att stoppa. Då en person senare anhållits ett stycke in på torget åi västra sidan i närheten af Norrebro, hade stark rörelse uppstått bland folkmängden och skrik och skrän samt hufslningar hade ännu starkare än förut höjts. Dahlkvist och en annan ryttare hade då ridit in bland folket åt det håll hvarest inhållandet skett. Folkmängden hade visserligen vikit undan för hästarna, men visat sig trotsigt samt skränat. Dahlkvist hade snart nog återvänt till Norrebro.

Under det polismän till fot i fortsättningen hållit på med att hålla spårvägsspåren fria, hade Dahlkvist gått ned på häst vid östra sidan af Norrebro ett stycke in på torget samt mellan folkmängden och polisen, som afstängde

bron. Härvid hade Dahlkvist iakttagit förbemälda Holmberg bland de främste i folkmängden, som nu drifvits undan, så att den till det mästa stått norr om spårvägsepåren. Holmberg hade då kastat ett tämligen stort föremål, sannolikt en sten, mot polismännen, som afspärrade bron. För att hålla ögonen på Holmberg, hade Dahlkvist icke vändt sig om och sett efter hvar den kastade stenen hamnat. Stenen hade emellertid susat förbi i luften ett stycke från Dahlkvist, och hade stenen tydligen icke riktats mot honom. Dahlkvist hade genast meddelat sina gjorda iakttagelser till förenämnda konstaplarna Johansson och Hedman samt uppmanat dem att anhålla Holmberg. Så fort Holmberg kastat stenen, hade Holmberg vändt sig om och sökt komma undan bland folket. Dahlkvist hade emellertid hela tiden haft ögonen på Holmberg och närmare utpekat honom för Johansson och Hedman, hvarvid Dahlkvist bland annat sagt: "den med hvita hatten". Det hade Holmberg sannolikt hört, enär Holmberg i detsamma tagit halmhatten af sitt hufvud. I följd af folkträngseln hade Holmberg icke hunnit långt undan innan han anhållits af Johansson och Hedman. Dahlkvist hade äfven ridit efter in bland folket och uppehållit sig där till dess Holmberg afförts därifrån. Folkmängden hade visat sig tretsigt och hotfull äfven nu.

Någon anstormning af folkmängden mot polisen å Norrbro hade Dahlkvist icke iakttagit, enär han då uppehållit sig på annan del af torget. Ryttarna hade emellertid om en stund fått order att hjälpa till med att skingra folkmängden å torget. Ryttarna hade först bredd ut sig på linie uppåt torget och drifvit undan folket på torgets östra sida bort mot Operan och in på tvärgatorna där. Därefter hade ryttarna på samma sätt drifvit bort folket från västra sidan af torget. Denna folkmängd hade drifvits in på Fredsgatan och Strömgatan samt gatorna nerrut och en del äfven österut. Under arbetet med renaningen af torget, hade de ridande polismännen supphörligt högljudt uppmanat folkmängden att skingra sig. Folkmängden hade

väl vikit undan för hästarna, men visat sig trotsigt samt skrikit och skränat. Dahlkvist hade icke vid något tillfälle använt sitt ridspö mot folket. Under det rensningen af torget pågick, hade Dahlkvist iakttagit, att från det inhägnade bygget vid norra sidan af torget flere stenar kastats i riktning mot polismännen på torget, men hade icke Dahlkvist sett, huruvida de kastade stenarna träffat någon. Sedermera hade äfven de till torget gränsande gatorna rensats från folk, men hade det dröjt länge innan lugnet och ordningen återställdes.

Holmberg, hörd af undertecknad i närvaro af biträdande öfverkonstapeln Karl Johan Lewin och detektivkonstapeln Johan Malkolm Fager, förnekade att han kastat någon sten på polismän och att han annars kastat någon sten vid ifrågavarande tillfälle.

Holmberg uppgaf, att han, som har anställning å Anderssons Mekaniska Verkstad i n:o 19 S:t Eriks-gatan, klockan vid 2-tiden ifrågavarande dag lämnat arbetsplatsen för att begifva sig till Riksdagshuset i tanke att få del af statsministerns svar å Brantings interpellation i Riksdagen under dagen. Vid Holmbergs ankomst till Gustaf Adolfs-torg, hade torget varit ganska tätt besatt med folk. Holmberg hade emellertid tagit sig fram till Norrbros norra ändan, hvarest emellertid polis afstängt passagen. Holmberg hade då stannat i folkmängden å torget i närheten af Norrebro. Folkmängden hade hurrat och sjungit, men visste Holmberg icke anledningen härtill. Holmberg hade för sin del icke fört något ljud å torget. Polismän inne å torget, hade såväl ridit som gått fram bland folket för att få mängden i rörelse, och hade polisen hållit folket från spår-vägsspåren. Någon uppmaning af polismännen till mängden att skingra sig hade Holmberg icke hört, och hade Holmberg ej heller sett någon af polismännen bruka våld. En del i folkhopen hade skrikit, att de skulle storma polisen å den Norrebro. Några af polismännen å sistnämnda plats hade haft sina sablar dragna. Under omnämnda förhållanden hade Holm-

berg uppehållit sig på torget ungefär tre kvartals timme. Härunder hade Holmberg sett ett par män dela ut stenar till en del af folket. Holmberg hade äfven räckt en sten och mottagit densamma i afsikt att kasta stenen mot polisen för att försvara sig om så skulle komma att behövas. Något sådant behof hade emellertid icke inställt sig, utan hade Holmberg burit stenen i en af sina rockfickor under ungefär 20 minuter. Rät som det var hade Holmberg, då han befunnit sig bland de främsta i folkhopen framför Norrbro, blifvit anhållen af två konstaplar och afförd från platsen. Holmberg visste ingen anledning till anhållandet. Då Holmberg sålunda anhölls, hade han fortfarande burit den omnämnda stenen på sig.

Holmberg uppgaf, att han sedan ungefär ett år tillhört Socialdemokratiska Ungdomsklubben Revelj.

Något annat vittne än förutnämnde konstapeln Dahlkvist om att Holmberg kastat sten är icke känt.

Den sten, som Holmberg hade på sig vid anhållandet, bifogas.

Stenar med liknande utseende hade senare från andra håll kastats mot polisen å torget, och hade dessa stenar tydligen uppsamlats inom den inhägnade byggnadsplatsen vid Gustaf Adolfs torg, hvarest en hel del folk klättrat in och uppehållit sig.

Enligt å detektivstationen förda anteckningar har Holmberg den 11 januari 1911 af härvarande Rådhusrätt dömts för snatteri till en månads fängelse. Holmberg har medgifvit detta förhållande och uppgifvit, att han ännu icke undergått det honom sålunda ådömda straffet.

För hvad mot Holmberg nu förekommit har han vid hämtnings påföljd kallats till inställelse i Kungl. Poliskammaren torsdagen den 14 dennes klockan 11.30 förmiddagen, och tillsagts att då medhafva sitt prästbetyg.

Om sig har Holmberg uppgifvit, att han är född den 4 februari 1895 i härvarande Katarina församling, son till

korgmakaren Knut Harry Holmberg och dennes hustru Ida Jose-
fina, född Lindgren, ogift, kyrkoskrifven i Brännkyrka för-
samling och boende i huset n:o 36 vid Hägerstensvägen 3
trapper upp hos änkan Sundin.

Holmberg har, som nämnts, anställning å Anderssons
Mekaniska Verkstad i n:o 19 S:t Eriksgatan. Stockholm som
ofvan.

Pietro Passler

L. Ryd

Tisdagen den 12 innevarande juni
klockan 11,5 försändes till för första
reda stald straffade arbetsskarlen Anders
Johan Jönsson införd i sjunde polistations-
tats station af konstspeln nr 216 Gustaf
Lindström, under rapport, att han kort
föret uphållit Jönsson i trappgången
till huset nr 16 Sjögatan, under till
ministerens kännedom kommit, att Jönsson
gjort sig skyldig till olagligt tilltagande
af en flaska mjölk.

Samtidigt med Jönssons införande i
polistationen inkom åklagaren Erikström
garen Nils Gustaf Wadja, bosatt i n:o 6
Rindögatan, 2 trapper upp, och anhöll,
att han begärde, tisdagen den 12 inne-
varande juni, klockan 11-12 till följande
dagen blifvit från en af honom erhållna
hafs och utvånar huset nr 16 Sjögatan,
stämde dragkåra, å hvilka han haft i
uppdrag att uttransportera mjölk till
sa personer, från stulen en litermjölk
mjölk, värd 60 öre.
Vidare anhöll Wadja, att han vid
något tillfälle torisdagen den 7 i samma
innevarande juni skedd blifvit från samma

329/6-1917.